

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Franciszek
Nazwisko: Urbański
Miejsce urodzenia: Wólka Twarogowa pow. Radom
Data urodzenia: 19-01-1908
Imię ojca: Jan
Imię matki: Marianna
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Franciszek Urbański pseud. "Topór", w roku 1946 współpracownik i żołnierz niepodległościowego podziemia na terenie gminy Skaryszew pow. Radom, figuruje jako "podejrany" i następnie jako "oskarżony" (wraz z kilkoma innymi żołnierzami i współpracownikami niepodległościowych organizacji zbrojnych) w aktach śledczych UB z MUBP Radom i WUBP Kielce z lat 1946-1947. Z tych akt wynika między innymi, że od 15 kwietnia 1946 Franciszek Urbański pseud. "Topór" był komendantem placówki Związku Zbrojnej Konspiracji (Związku podległego regionalnemu kierownictwu WiN) we wsi Gaj w gminie Skaryszew. Ta placówka podlegała komendzie partyzanckiego oddziału pod dowództwem ppor. Tadeusza Zielińskiego pseud. „Igła”, który walczył z komunistycznymi okupantami kraju na terenach powiatów radomskiego, kozienickiego i kieleckiego w latach 1946-1948. Franciszek Urbański został zatrzymany przez UB dn. 27 listopada 1946 i po śledztwie oskarżony między innymi o przechowywanie kilku karabinów i innych jednostek broni palnej "bez prawnego zezwolenia władz". Akta te zawierają m.in. służbowe notatki UB oraz protokoły przesłuchań osób "podejrzanych", w tym protokoły przesłuchań Franciszka Urbańskiego z dn. 28 listopada 1946 i 7 grudnia 1946. A także fotografie Franciszka Urbańskiego wykonane w więzieniu w Rawiczu w dniu 28 kwietnia 1948.</p>	<p>IPN Ki 013/1077 (1359/III).</p>	

Franciszek Urbański figuruje w aktach Wojskowego Sądu Rejonowego w Kielcach z lat 1946-1952. Te akta dot. sprawy karnej prowadzonej przeciwko kilku aresztowanym członkom i współpracownikom partyzanckiego oddziału pod dowództwem ppor. Tadeusza Zielińskiego pseud. "Igła", w tym przeciwko Franciszkowi Urbańskiemu pseud. "Topór". Byli oni oskarżeni o "usiłowanie zmiany przemocą ustroju państwa" poprzez współpracę z innymi członkami "nielegalnej organizacji WiN", o "posiadanie broni palnej i amunicji bez zezwolenia władz" i inne czyny. Akta te zawierają między innymi protokoły przesłuchań Franciszka Urbańskiego z 29 listopada 1946 i 7 grudnia 1946. Wojskowy Sąd Rejonowy w Kielcach wyrokiem z 28 lutego 1947 skazał Franciszka Urbańskiego (po uwzględnieniu nowej ustawy o amnestii) na karę łączną 7 lat więzienia i utratę praw obywatelskich na okres 4 lat.

IPN Ki 8/224 (SR 41/47, PR 2501/46).

Franciszek Urbański s. Jana figuruje w aktach Centralnego Zarządu Więziennictwa z lat 1956-1969 zatytułowanych "Kartoteka skazanych" (ta kartoteka obejmuje karty wytworzone w poszczególnych więzieniach PRL w latach 1944-1968). W karcie dot. Franciszka Urbańskiego zapisano między innymi, że ww. został aresztowany dn. 27.11.1946 i wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Kielcach z 28 lutego 1947 skazany na karę 7 lat więzienia. Zapisano, że Franciszek Urbański zmarł w więzieniu w Rawiczu w dniu 29 kwietnia 1952.

IPN BU 2449/1, IPN BU 1820/4.

Franciszek Urbański s. Jana figuruje w aktach ewidencyjnych i administracyjnych Centralnego Więzienia MBP w Rawiczu z lat 1947-1952 oraz w aktach Okręgowego Zarządu Zakładów Karnych w Poznaniu z lat 1976-1989. Z zapisów dokonanych w tych aktach wynika między innymi, że Franciszek Urbański był osadzony w więzieniu w Rawiczu od 14 czerwca 1947 (tego dnia został przywieziony do Rawicza z więzienia w Kielcach) i zmarł tam w dniu 29 kwietnia 1952.

IPN Po 3/35 (19/162), IPN Po 192/19 (84/1), IPN Po 3/38 (19/165).

Franciszek Urbański pseud. "Topór" figuruje w aktach zatytułowanych "Charakterystyka nr 141". To opracowanie dot. przede wszystkim zbrojnego oddziału partyzanckiego pod dowództwem ppor. Tadeusza Zielińskiego pseud. „Igła” - walczącego z komunistycznym UB, KBW i MO na obszarach powiatów Radom, Kozienice, Opoczno i Starachowice w latach 1945-1948. Te akta, w tym głównie kwestionariusze osobowe żołnierzy podziemia, zostały opracowane w latach 1978-1982 (na podstawie materiałów UB z lat 40 i 50.) przez Wydział "C" Komendy Wojewódzkiej MO w Kielcach. W kwestionariuszu dot. Franciszka Urbańskiego pseud. "Topór" (w tomie 2) zapisano między innymi, że ww. "w dniu 15 kwietnia 1946 r. był organizatorem placówki nielegalnej organizacji WiN we wsi Gaj w gminie Skaryszew - podległej bandzie >Igly<. Był komendantem tej placówki i prowadził szkolenia dot. obchodzenia się z bronią. Placówka dysponowała bronią należącą do bandy: dwa RKM-y, trzy automaty (...), trzy karabiny ręczne i 2500 sztuk amunicji do nich".

IPN BU 0173/101 t. 1-3 (Charakterystyka nr 141),
IPN Ki 022/100.